

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Theses Theologicae De Certitudine Morali Quam habere
debet Confessarius de dispositione Poenitentis, ut eum
sepositâ justâ necessitate licitè absolvat**

Huygens, Gommarus

Lovanii, [1685?]

Conclusio Sexta. Confessarius potest & debet de Pœnitentis sui bona
dispositione habere aliquam speciem certitudinis moralis.

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10951917-8

de perseverantia finali, quam ut aliquam ejusmodi certitudinem habeamus de præsentī bona nostra dispositione. Negari igitur non potest: quin quamdam certitudinem moralem habere quis possit, de præsentī bona animæ suæ dispositione cum possit illam habere de sua vocatione & electione. Neque tamen requiritur ut Confessarius de pœnitentis bona dispositione habeat certitudinem tantam, quantam homo de sua dispositione habere potest. Non dico quantam hic Confessarius de sua dispositione habet, nam fieri potest, ut tam malus sit hujus in individuo Confessarii status, ut nullam prorsus certitudinem, imo nec probabilitatem, aut fundatam suspensionem habeat de bona sua dispositione. Hoc solummodo dico quod cum homo possit majorem certitudinem habere de bono statu animæ suæ quàm de bono statu alterius (cæteris nimirum paribus) non requiri, ut Confessarius tantam habeat de bona dispositione Pœnitentis, quantam de sua habere potest. Quod mox dixerimus, *cæteris paribus*, idcirco est; quia disiteri nec volumus nec possumus quin possint esse illæ circumstantiæ tum ex parte Pœnitentis, tum ex parte Confessarii, ut fieri vix possit, quod Confessarius quia multis distractus, ab Orationibus sæpè avocatus, pro multis animabus rationem redditurus, tantam habeat de sua bona dispositione certitudinem, quantam habeat de bona dispositione hujus sui Pœnitentis, qui nec multis est distractus, nec inter orandum interpellatur, neque pro animabus aliorum rationem reddere debet.

CONCLUSIO SEXTA.

Confessarius potest & debet de Pœnitentis sui bona dispositione habere aliquam speciem certitudinis moralis.

Conclusione quartâ diversis paragraphis Lectorem, ut confidimus, illuc tandem deduximus, ut admissurus sit, vel admittere saltem debeat; Confessario posse esse plusquam probabile, quod Pœnitens ad Absolutionem sit ritè dispositus: quo casu erit in Confessario moralis quædam certitudo de bona dispositione Pœnitentis. Quid in hac probatione negari potest? An antecedens, hoc scilicet: fieri potest ut Confessario sit plusquam probabile Pœnitentem suum esse ritè dispositum, an inquam hoc antecedens negari potest? Certè non videmus quo colore; postquam illud paragrapho 2. Conclusionis quartæ evidenter deduxerimus ex doctrina paragraphi ibidem præcedentis; quæ, ut nobis saltem videtur negari non potest. Sed fortè displicet consequentia quam hic facimus, illa scilicet: Confessario potest esse plusquam probabile quod hic suus Pœnitens sit ritè dispositus, ergò Confessarius habet moralem certitudinem de bona dispositione Pœnitentis: sed consequentia evidenter patet ex illis quæ dicta sunt Conclusionē 4. §. 3. en tamen adhuc aliam consequentiæ istius probationem. Si Confessarius censeat esse plusquam probabile quod Pœnitens sit dispositus, judicabit non superesse ullam probabilitatem de indispositione: non habebit proinde justam rationem, rebus istis proportionatam, de bona Pœnitentis sui dispositione dubitandi, vel potius eum veluti dubiè tantum dispositum tractandi, adeoque habet de bona ejus dispositione aliquam moralem certitudinis speciem.

Sicut hinc patet quod Confessarius de bona Pœnitentis dispositione certitudinem moralem habere possit, ita nunc ostendendum est, quod, justâ necessitate sepositâ, certitudinem illam habere debeat: ostenditur autem hæc ratione; Conclusionē 4. §. 3. & 4. demonstratum est, quod Confessarius, justâ necessitate sepositâ, illicitè absolvat confitentes, nisi ipsi sit plusquam probabile eos esse ritè dispositos; jam verò, iis obtentis, habet Confessarius certitudinem moralem, nimirum rebus istis proportionatam, quod Pœnitentes sint ritè dispositi: ergò sicut, justâ necessitate sepositâ, debet Confessario esse plusquam probabile quod Pœnitens sit ritè dispositus priusquam illum absolvat; ita quoque

que de hoc habere debet quamdam certitudinem moralem : dico *quamdam* , quia non est necessum , prout ante ostensum est , ut habeatur certitudo moralis tanta , quanta haberi potest circa historias humanas , aut quantam aliqui habent de propria sua dispositione. Imo certitudo moralis , quam habere possumus de dispositione alterius , habet quoque suos gradus : nam circa illos qui sunt eminenter pii , major haberi potest , quam circa alios : major quoque haberi potest , cæteris paribus , circa illos qui multis annis creduntur in justitiâ perseverasse , quam circa alios qui recenter sunt reconciliati , vel jam reconciliandi. Major etiam haberi potest circa personas , quæ non obligantur ratione alicujus specialis Officii pro aliis pervigilare , quasi rationem pro animabus illorum reddituræ ; quam haberi possit circa illos quibus animarum regimen incumbit. Major præterea haberi potest circa eos , qui frequenter in solitudine soli Deo vacant , solisque rebus spiritualibus incumbunt : quam de aliis , qui vi Statûs , Officii , aut aliâ ratione rebus temporalibus multum sese immiscere coguntur. Major denique haberi potest de illis qui sive in Officiis spiritualibus , sive in temporalibus , paucioribus ac minoribus , quam de aliis , qui multis ac magnis distrahantur.

C O N C L U S I O S E P T I M A.

Respondetur quibusdam objectionibus adversus doctrinam illam de certitudine morali moveri solitis.

§. I.

Datur ratio cur non rectè dicatur sufficere , quod Confessarius habeat prudens , ut vocant , judicium de bona Penitentis dispositione.

O Diosus , inquit aliqui , est in hac materiâ ille terminus *certitudo moralis* , quo titulo vel solo ab illo termino abstinendum erat , & in ejus locum substituendus alius , dicendo nimirum , sufficere quod Confessarius habeat *prudens judicium* de bona dispositione Penitentis ; ita illi : quibus respondemus : quod priorem partem objectionis atinet , si illi rem nobis concedant , id est , si nobis concedant , justâ necessitate sepositâ , requiri ut Confessario sit plusquam probabile Penitentem esse ritè dispositum ; ita ut sine temeritate judicare non possit , quod sit probabiliter indispositus ; si inquam hoc nobis concedant , superesse solam quæstionem de nomine , quæ in hoc sita est ; an istud vocari debeat certitudo moralis , nec ne : in qua quæstione dum nos partem affirmativam , illi verò negativam amplectuntur , non multum ab invicem distamus.

Ad secundam partem objectionis pro certitudine morali substituentem *judicium prudens* , ut vocant , respondetur : merito nobis in hac materiâ displicere terminum istum *judicium prudens* vel ex eo solo titulo , quod illo abutantur homines ad laxitatem proni , qui , dum quodvis ob levissimam ratiunculam probabile vocare amant , non difficulter quidlibet ferè , & quantumvis absurdum , ac à veritate alienum , uti probabile , ita & prudens judicabunt. Deinde ut ad rem ipsam veniamus ; quomodo judicium tuum potes censere prudens , nisi tu ipse existimes esse moraliter certum ? Etenim si censeas esse saltem probabile quod præstiturus sis judicium falsum , præstabis illud imprudenter , quia ipse nosti quod te exponas periculo erroris : Nam qui *dubitat , judicat non se temerè consentire oportere*. Aug. l. 10. de Trin. c. 10. proinde sicut cavendum S. Aug. censet , ne quis , sciens aliquid non ita esse , mentiatur ut decipiat ; ita cavendum docet ne quis nesciens aliquid non ita esse , opinetur ut decipiatur. Ib. l. 11. c. 5. Sed demus non esse magnam imprudentiam judicare quempiam esse bene dispositum , quem censes esse probabiliter indispositum , eò quod falsitatem illius judicii non reputes esse magnum malum : an ideo non erit major imprudentia , quod sine necessitate